

Oudheidkundige Kring Voorst

Kroniek

oudheidkundige kring voorst

opgericht 18 december 1975

Werkruimte:

Duistervoordseweg 104, 7391 CH Twello

Geopend: dinsdag/woensdag van 09.00 tot 16.00 en voorts op afspraak. Tel.: 0571 - 27 70 90

E-mailadres: info@okvvoorst.nl - Website: www.okvvoorst.nl

Betalingen uitsluitend via Rabo-rekeningnr.: 36.28.09.267

Ereleden:

Mr. J.H. Hermesen, H.J. ten Hove †, J. Lubberts en L. Sevenster

Dagelijks bestuur:

Bert van de Zedde, voorzitter	Kon. Wilhelminaweg 15	7391 ER	Twello	0571 - 27 29 43
Secretaris, vacature				
Wim Wassink, penningmeester	Parkelerweg 25	7391 EV	Twello	0571 - 27 26 80
Ruud Egberts	Burg. v.d.Feltzweg 29	7391 HL	Twello	0571 - 27 44 49
Jan Groenenberg	Hietweideweg 30	7391 XX	Twello	0571 - 27 60 37
Gerard van Zijl	Lindelaan 13	7391 JX	Twello	0571 - 27 19 75

Werkgroepen/Contactpersonen:

Kantoorcoördinator: Truus de Haan-Diks	Kneuterstraat 22	7384 CN	Wilp
Bibliotheek: Gerard Vrieling	G. v. Prinstererstraat 23	7391 KS	Twello
Gemeente-Archief: Annemarie Geerts	Gem.huis - Postbus 9000	7390 HA	Twello
Studiezaal open maandags 9.00-17.00 E-mail: gemeentearchief@voorst.nl			

Lidmaatschap

De jaarcontributie bedraagt thans € 14,- per persoon. Voor gehuwden en partners woonachtig op hetzelfde postadres geldt € 16,50. Voor wijzigingen van adres en/of lidmaatschap en overige vragen: Tel. 0571 - 27 70 90 of postbus 170, 7390 AD Twello

Kroniek

De Kroniek beoogt een breed-georiënteerd informatiemedium van de Oudheidkundige Kring Voorst te zijn - een blad dat, van en voor de leden, kosteloos verschijnt in de maanden maart, juni, september en december. Bij het VVV en boekhandel Oonk is het blad ook los verkrijgbaar voor € 4,-. Geheel of gedeeltelijke overname van artikelen is niet toegestaan zonder schriftelijke goedkeuring van de redactie en betreffende auteurs.

Mailadres alléén voor kopij: kroniek@email.com

Druk: Drukkerij Bussloo, Bussloo

Oplage: 650

Omslag: poort op het kruispunt bij bakkerij Bril ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina 1923

ISSN 1384-8682

- DE KRONIEK DIT KWARTAAL:

Inhoud

• inhoudsopgave	1
• Uit een oude krant	2
• Kroniekpost met daarin: Lezingen en activiteiten Nieuwe aanwinsten Van de zusterverenigingen	3
• Munitietrein	5
• behoud muurschildering	8
• website oorlog	14
• Het broeden	12
• Vliegveld in Twello	13
• tekening koffiepot + tekst	17
• molen van Koekkoek	18
• glasnegatieven	19
• Bakker Bril	21
• Liedje uit het verleden	24
• Drenkelingen	26

aan deze Kroniek werkten mee:

P. Bevers; J.H.J. van Blommestein; M. Duval;
G. Groenewold; J. Lubberts; F. Roos; W. Tempelman; W. Reinders;
A. Veenuliet; G. Vrieling en G. van Zijl.

Foto's OKV archief, tenzij anders vermeld; tekening Jan Lubberts

Uiterste datum kopij voor decembernummer: 15 november 2010

Boerderij De Heurne aan de Veenweg in Twello heeft al een rijke historie achter de rug.

J. VAN DER VLIET: 'Maak van de Heurne verenigingsgebouw'

(Van een onzer verslaggevers)

TWELLO. - „Maak van De Heurne een verenigingsgebouw of zoiets". Dat riep de heer J. van der Vliet (PvdA) gisteravond uit in de gemeenteraad van Voorst toen daar aan de orde kwam het voorstel om een krediet van vijftienduizend gulden beschikbaar te stellen voor het opknappen van de historische boerderij De Heurne, Veenweg nummer 1 te Twello.

De boerderij is nog maar kort eigendom van de gemeente en staat nu ruim een maand leeg. Dat heeft al heel wat vernielingen door de jeugd ten gevolge gehad. Mevrouw Z. Heilersig-Hoogers (CDA) merkte op: „We moeten zo snel mogelijk met het opknappen van de boerderij beginnen. Het is één grote bende daar".

Mevrouw Heilersig wees op een verhandeling van de heer G. J. Kedde uit Twello over de boerderij. Een verhandeling die hij alle raadsleden heeft doen toekomen en waaruit

blijkt dat De Heurne al een eeuwenoude geschiedenis achter de rug heeft. Mevrouw Heilersig: „Als dit zo iets bijzonders is, moeten we er dan wel een gezin in huisvesten zoals de bedoeling is?"

Burgemeester P. Zevenbergen merkte op dat het wel nuttig zou zijn in een raadscommissie eens grondig van gedachten te wisselen over de vraag wat er dient te gebeuren met het gemeentelijk boerderijenbezit. Mevrouw E. G. van Heuven-Reesink (VVD) voegde hier nog aan toe dat de Oudheidkundige kring in Twello zich bezig houdt met de inventarisatie van oude boerderijen in de gemeente. Een activiteit waar de gemeente volgens haar dankbaar gebruik van zou kunnen maken. Burgemeester Zevenbergen nam goede nota van deze opmerking.

De raad ging overigens akkoord met het krediet van vijftienduizend gulden om de boerderij zover op te knappen dat er voorlopig een gezin (met meer dan tien kinderen) in kan worden gehuisvest.

KRONIEKPOST

Lezingen en activiteiten:

23 september 2010 - Dorpshuis De Pompe in Wilp, aanvang 20.00 uur.

Lezing door mevrouw L. de Jong uit Diepenveen over de in november 2004 verschenen bundel met 105 verhalen uit de geschiedenis van Gelderland in een reeks van 'De Nederlandsche geschiedenis in 1001 verhalen'. Mw. de Jong heeft een keus gemaakt uit tientallen brieven, kronieken, dagboeken en andere Egodocumenten vanaf de Romeinen. Het boek bevat veel historische wetenswaardigheden en leuke anekdotes.

18 november 2010 - Dorpshuis, Schoolstraat 14, Voorst

Lezing door de heer J. Koornberg over de waterhuishouding op de Veluwe.

Nieuw ontvangen boeken:

Onze bibliotheek is weer uitgebreid met een aantal geschonken boeken. Van dhr. Clemens Hoogenstijn ontvingen wij het door hem nieuw uitgegeven boek "Wegwyser door de Provintie van Overijssel" oorspronkelijk geschreven door Wilhelm Nagge, dominee te Twello. Verder een mooie uitgave over de familie Koers: "Stamboom Koers" geschreven door Peter Koers uit Nürnberg.(!)

Eveneens ontvangen het boekje "Terug naar de ware Lebuïnus" geschreven door Dirk Otten. Hij is met de beschrijving van de evangelie-prediker uitgegaan van een oud geschrift genaamd "Vita Antiqua". Hierin wordt verhaald over het leven van Lebuïnus.

Van onze zusterverenigingen

Gerard Vrieling.

"Uut 't Oldebroeck" (april '10 /nr.2) Deze keer een themanummer i.v.m. de 65-jarige herdenking van de bevrijding van Oldebroek en omstreken. Velen hebben gehoor gegeven aan de oproep van de vereniging om belevingen, gebeurtenissen uit de oorlogsjaren op papier te zetten en te sturen naar de redactie. De vereniging kan er trots op zijn, dat zij zoveel lezenswaardige kopij heeft ontvangen, waardoor er een mooi themanummer uitgegeven kon worden. In de uitgave van juli staat een aardig artikel over de Helleborus of te wel de wrangwortel (ook nieskruid) genoemd. Vroeger werd deze

plant in veel boerentuinen aangetroffen. Je had zwart nieskruid (H.niger) en het groene nieskruid (H.viridus). In vroeger jaren, toen er weinig antibiotica waren werd de H. viridus gebruikt tegen uierontsteking bij het melkvee.

"Rondom de toren"(Hist.ver Wijhe; nr 85/apr.'10) In dit nummer een artikel over de eigenlijke betekenis en het ontstaan van de plaatsnaam Wijhe ("Wiehe"). Volgens de schrijver kan men met "aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid" aannemen, dat op de plek waar nu de Nicolaaskerk is zich in de Germaanse prehistorie een

heiligdom (in het oudsaksich "wih") bevond". Tijdschrift „t Olster Erfgoed" (nr. 54/ apr.'10) Geplaatst een artikel over een zeer bekende amateur- sterrenkundige en Olstenaar Jan Kamperman. Het is een artikel uit 1964 uit de Katholieke Illustratie. Dit artikel werd ondermeer geplaatst, omdat een Olster boerderij "Klein Spijkerbos" wereldvermaardheid kreeg door genoemde Jan Kamperman.

Hij bestudeerde kometen (was de eerste die een foto van de komeet Arend Roland maakte) en verder was hij ook geïnteresseerd in het doen en laten van kunstmanen (o.a. naar aanleiding van de eerste Russische kunstmaan in 1957). Hij was op een gegeven ogenblik zo beroemd, dat de Russen hem zelfs de eerste foto's toezonden van de achterkant van de maan. In 1965 werd hij als sterrenkundige verbonden aan de Volksuniversiteit in Havelte. Deze selfmade man (hij had alleen lagere school) is op 51-jarige leeftijd in 1977 overleden. Kwartaalblad v.d. "Stichting Regiocontact Vecht Veluwe IJsselstreek" (nr.2/mei '10) De stichting vraagt aandacht voor een vijftal fietstochten in de maanden juni, juli en augustus in o.a. Gramsbergen, Gorssel, Voorthuizen, Dedemsvaart, Nunspeet, Warnsveld en Kampen.

"Ons Markenboek" (nr.2/mei '10). Ook hierin een terugblik op 1945 en wel over de "Operatie Cannonshot" in april 1945. Verder het derde deel uit het oorlogsdagboek van Riek van der Meij handelend over de periode augustus 1942 t/m 4 juli 1944 met de val van Minsk.

"Heerde Historisch" (nr.135/juni '10). In een krant uit 1932 stond een artikel over het transport van 2 grote olietanks voor de zeepfabriek "de Klok" in Heerde. N.a.v.

hiervan is een artikel geplaatst over de schippersfamilie De Jong, die betrokken is geweest bij dit grote transport. Ene Derk de Jong schreef op rijm aan zijn echtgenote in 1867 een brief over één van zijn reizen. Hierin wordt ook melding gemaakt dat zijn reis langs Kampen, Apeldoorn, Haarlem en Delft ging. In genoemde plaatsen nam hij vracht in en/of leverde het af.

Van 't Erf van Ermel (van de oudh.kundige ver. te Ermelo)

Dhr. Jan Bontan schrijft hierin het artikel "Even omzien... ook agrarisch onderwijs". Waarin hij de ontstaansgeschiedenis beschrijft hoe het christelijk agrarisch onderwijs in 1956 in Ermelo tot stand is gekomen en de verdere ontwikkeling van de school in de loop der tijd tot aan 2010. Verder een verhaal over gebeurtenissen rond het onderduikerhol bij 's Heeren Loo in 1943 door Peter Yska.

Munitietrein

Wim Tempelman

De munitie die in 1942 onheil en rampspoed veroorzaakte in Twello hield het ondergronds uit tot 2009.

Toen de gemeente Voorst besloot in 2010 de Frans Halsstraat te verlengen tot aan het Raccordement zagen de betrokkenen zich (hernieuwd?) geconfronteerd met de strekking van historische gegevens. Immers in augustus 1942 werden na een heftige brand in een goederentrein (eufemistisch voor munitietrein) "vier karrenvrachten vol munitie" gestort in het zand van de Mormonenkolk. Transporteur van dienst was de heer Anton Winterman die met paard en wagen de munitie naar "de stortplaats" vervoerde. Een aantal granaten lekte waardoor de vrijgekomen wit-gele vloeistof het hout van de kar deed ontbranden. Echt oorlogstuig dus. Volgens Winterman wogen de granaten tussen de 10 en 15 kilo en waren ze ongeveer een halve meter lang. Op 1½ meter diepte heeft hij ze in het zand begraven. De nu doorgetrokken Frans Halsstraat kruist de stortplaats van de munitie. Een lichte verhoging in het wegdek markeerde de illegale maar veel gebruikte stortplek.

Oudere Twellonaren herinneren zich nog de kolk met die vreemd aandoende naam Mormonenkolk, verwijzend naar de "heiligen der laatste dagen".

Later, nog niet gehinderd door milieumaatregelen gebruikt voor het lozen van stortvuil en afval. De vleesindustrie zag haar kans schoon voor het opruimen van slachtrestanten –met huid en haaren de klompenjongens konden er hun zaagsel kwijt. Daardoor ontstond een veel gebruikte maar slecht onderhouden,

ongecontroleerde dumpplaats. Na de oorlog gaf de combinatie van smeulend zaagsel en mogelijk aanwezige granaten omwonenden voldoende redenen de gemeente op het gevaar te wijzen. Die liet het er een beetje bij zitten maar stortte uiteindelijk een laag zand over de kolk. Desondanks bleef de Mormonenkolk een geliefde speelplek. Slecht beveiligd en voor de jeugd toegankelijk. Een Twellose knaap zakte bij het spel door de zandlaag en raakte met zijn benen in de gloeiendhete onderlaag beklemd. Met zware brandwonden werd hij naar het ziekenhuis gebracht waar hij helaas de volgende dag overleed.

Op 12 oktober 2009 begon KWS Bijzondere Opdrachten in opdracht van de gemeente Voorst de zoektocht naar die overgebleven explosieve fosforhoudende rakkers. Die zouden deels onder de weg kunnen liggen. Omdat niet precies helder was wat men zou tegenkomen werden tijdens de werkzaamheden zeecontainers twee hoog opgestapeld als bescherming voor de omwonenden. Geleid door de signalen van de grondradar begon men in de voormalige stortplaats te graven tot op de schone zandlaag. Het gat van 18 bij 8 meter en 2½ meter diep huisvestte veel metaalafval maar geen munitie. Hierna werd de grondradar ingezet voor onderzoek in voor- en zijtuin van drie woningen. Buit: een stuk lood, een ijzeren pijp en het bijna onvermijdelijke colablikje. Weer mis!

Men ging te rade bij de heer G. van Rijssen, thans woonachtig in Vaassen maar vroeger bewoner van de Nieuwe Veldjes 32 tegenover de Mormonenkolk. Het geweldige geheugen van de heer Van Rijssen troefde de grondradar af en zette de bergers op het goede spoor.

Op een paar meter na duidde hij de juiste plek aan. Ditmaal de hoofdprijs. Onder een soort betonnen koepel lagen geen granaten maar wel 139 bij elkaar liggende bommen. 31 stuks geheel en 10 stuks gedeeltelijk gevuld. Voorts nog het schroot van 99 bommen.

Op maandag 26 oktober 2009 vervoerde de EODD de explosieven naar de Wilpse Klei. Daar had, in een vijftal diepe gaten met behulp van springladingen, de definitieve afrekening plaats.

Commotie.

Het ging er in die nacht van 1 augustus vurig aan toe in Twello. Om 10 minuten over drie werd brand gemeld. De brandweer trof één wagon aan in lichter laaie maar *“de betrekkelijk kleine explosies deden veronderstellen dat het nog wel mee zou vallen”*, schreef de directeur Openbare Werken van de gemeente Voorst De Vries op in zijn eindverslag van drie augustus. Niet dus, pas in 2010 had de slotakte van dit drama plaats. De treinwagons stonden in 1942 in een moeilijk opstelling, hinderlijk in ieder geval voor de spuitgasten. Besloten werd aan aantal wagons los te koppelen en te verplaatsen. Spoedig bleek dat ook de tweede wagon vlam gevat had.

De Vries: *“Daar het vermoeden bestond, dat de derde wagon zwaardere explosieve bommen zou bevatten en bij het vlam vatten van deze wagon zeer ernstige gevolgen voor de gehele omgeving zouden ontstaan*

werden alle krachten ingezet om deze catastrofe te voorkomen. Eerst werd met twee stralen water de vuurzee bestreden en de derde wagon voortdurend nat gehouden. Door de witgloeiende brokken ijzer, welke op het dak van de naastliggende fabriek werden geslingerd moest al spoedig één der slangen daarheen over het dak worden uitgelegd. Met vereende krachten lukte het de brand, welke soms op vier à vijf plaatsen gelijktijdig op het dak uitbrak, te bedwingen. Verschuillende witgloeiende projectielen werden met schoppen van het dak gewerkt, terwijl één der stukken door het dak in het kurkplafond doordrong en door fel branden zeer veel last veroorzaakte. Om de achterwand van de derde wagon beter te kunnen nabhouden werd voor dekking van den straalpijpvoerder een ledige wagon, welke op een ander spoor stond, vooruitgeschoven, teneinde meer haaks tegenover den brand te kunnen komen. Deze wagon kon tenslotte door den straalpijpvoerder met groot gevaar behouden worden.

Nog in 1995 wist mevrouw Van Barneveld, oud inwoner van Twello en gezegend met een goed geheugen, mij te vertellen dat de dag na de brand de Duistervoordseweg bezaaid lag met hulzen van munitie.

De Vries eindigt zijn verslag met de constatering *“dat door het zeer moedig optreden der brandweer het dorp voor een catastrofe bewaard is gebleven”*.

Dat was kennelijk ook de mening van de Duitse bezetters.

Het staartje van de muis

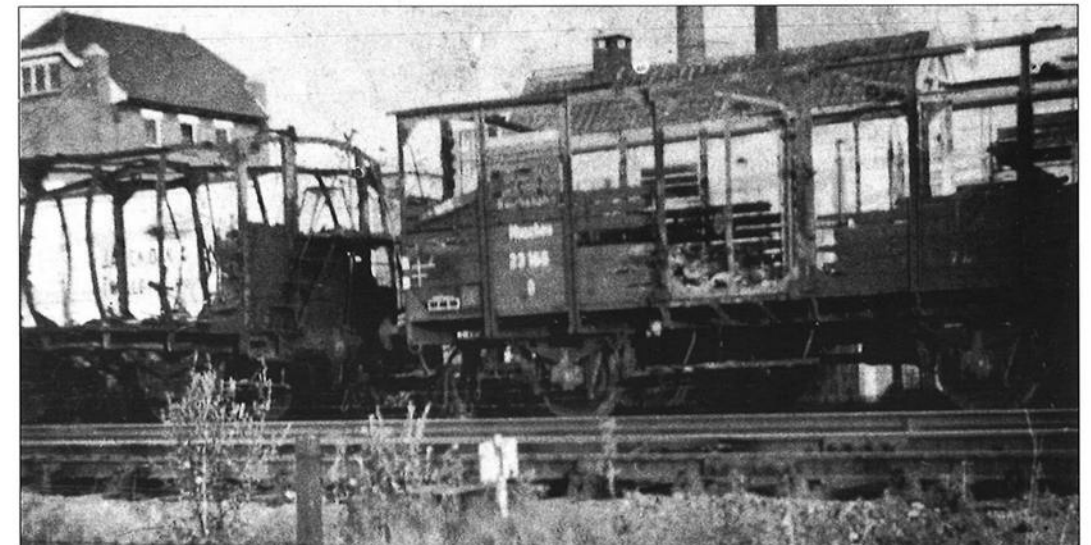
Tot zover was de gang van zaken in grote lijnen bekend. Zeker is dat de Twellose brandweer, in samenwerking met Deventer collegae, tijdens deze brand een knap

staartje van vakmanschap aan de dag legde. De straalpijpvoerder die zich bij de bluswerkzaamheden in hoge mate heeft onderscheiden was Jan de Weerd. Enige tijd na de desastreuze gebeurtenis ontving de Twellose brandweer in de persoon van “straalpijpvoerder De Weerd” als dankbetuiging een oorkonde van de Duitse generaal der Luchtmacht in Nederland, Christiansen. Het huldeblijk ging vergezeld van een financiële ondersteuning van f200,-. De schenking werd mij in 1984 door Jan de Weerd bevestigd. Echter.....hij was niet meer in het bezit van de oorkonde omdat hij deze, naar eigen zeggen, na de oorlog had vernietigd. Leek hem veiliger

om eventuele praatjes te voorkomen. Men zou kunnen vermoeden dat hij op enigerlei wijze gemene zaken met de vijand zou hebben gemaakt. Tijdens de oorlogsjaren had hij er menig keer voordeel door verkregen. Als de Duitsers het hem in die dagen (te) moeilijk maakten, toonde hij de oorkonde inclusief de handtekening van de generaal. Veelal dropen de heren dan af. Waar die f200,- ooit voor gebruikt zijn, zal wel altijd een raadsel blijven.

De heer De Vries wist niet eens van het bestaan af. “t Was immers oorlog”, verklaarde hij.

Zo dacht Jan de Weerd er kennelijk ook over!

De voormalige kolk heeft de naam waarschijnlijk te danken aan een groep arbeiders. Ze werden mormonen genoemd maar of ze daadwerkelijk banden hadden met deze geloofsgemeenschap is onbekend. Deze lieden kenden geen vaste werkovereenkomst maar verhuurden zich als groep arbeiders voor verschillende werkzaamheden. Toen de spoorlijn tussen Apeldoorn en Deventer werd aangelegd was zand nodig voor het ophogen van het tracé. Daarvoor werd in Twello een enorme afgraving verricht. De graafwerkzaamheden lieten een kuil na die de naam Mormonenkolk kreeg toebedeeld.

Behoud muurschilderingen

Inwoners van Voorst voor behoud muurschildering in de Benring

In 2008 werd het bestuur van de OKV benaderd door de heer D. de Groot, al jarenlang lid van onze vereniging, met de vraag of de OKV als hoeder van cultureel erfgoed een bijdrage zou kunnen leveren aan het behoud van de muurschildering in zorgcentrum De Benring in Voorst.

Dit zorgcentrum is in 1971 geopend. Nu, 39 jaar later is het gebouw aan vervanging toe en zijn nieuwbouwplannen ontwikkeld. Bij de opening werd een muurschildering onthuld, gemaakt door beeldend kunstenaar Thierry Rijkhart de Voogd (1944 – 1999). Deze muurschildering, gerealiseerd dankzij het bijeen brengen van publieke gelden, stelt een aantal inwoners van Voorst voor gesitueerd op de Zaadmarkt in Zutphen. De muurschildering meet 2,50 bij 5,10 meter.

Het zal duidelijk zijn dat deze muurschildering voor de bewoners van “de Benring” en de inwoners van Voorst een bijzondere betekenis heeft. Daarbij komt dat de kunstenaar als inwoner van het dorp een duidelijk stempel heeft gedrukt op het cultureel leven van de gemeente Voorst. Niet alleen door het nalaten van een groot aantal kunstwerken waarop Voorst en omgeving zijn afgebeeld, maar ook door zijn inzet voor het cultureel leven binnen de gemeente.

De betekenis van Thierry de Voogd gaat echter verder dan de gemeente Voorst. Een muurschildering van hem is in Nederland zeldzaam. Zijn totale oeuvre is groter,

maar niet zo groot dat een verlies van de schildering niet alleen ten opzichte van de bewoners van “de Benring” en Voorst, maar ook in Nederland en daarbuiten zal worden gevoeld.

Al met al voldoende redenen om de muurschildering in “de Benring” voor de toekomst te bewaren. De vraag die zich voordoet is in hoeverre het mogelijk is om de muurschildering op verantwoorde wijze te conserveren en in goede staat uit “de Benring” te verwijderen en een geschikte plek te geven in het nieuw te bouwen zorgcentrum.

Samen met Maité Duval, echtgenote van de overleden kunstenaar en hoeder van zijn nalatenschap, hebben een aantal inwoners van Voorst zich verenigd om zich in te spannen voor behoud van dit kunstwerk. De vragen waarvoor zij zich gesteld zien zijn:

- Is het mogelijk de muurschildering te verwijderen uit de huidige “Benring”?
- Kan dit kunstwerk een plaats krijgen in het nieuw te bouwen zorgcentrum?
- Zo niet, is er een andere mogelijkheid om de muurschildering op een voor iedere inwoner van Voorst toegankelijke plaats te situeren?
- Wat zijn de kosten om deze operatie te kunnen uitvoeren?
- Kunnen er middelen gegenereerd worden om deze plannen te realiseren?

Hoewel de nieuwbouw misschien nog enige tijd op zich laat wachten is het noodzakelijk om al in een vroeg stadium

deze mogelijkheden te onderzoeken omdat ook hier geruime tijd voor nodig is.

Wie was Thierry de Voogd?

Hij is in Frankrijk geboren en in Voorst opgebloeid. Weinig andere beeldend kunstenaars zijn zo van invloed geweest op het culturele leven in Voorst als het echtpaar Maité Duval en Thierry Rijkhart de Voogd. Vanuit Rouen in Frankrijk komen zij in 1968 in Voorst wonen.

Thierry de Voogd (1944 – 1999), geboren uit Nederlandse ouders, begint in Frankrijk zijn carrière. Via zijn vader maakt hij kennis met de beeldende kunst. De Académie des Beaux-Arts in Rouen maakt hij niet af. Hij wil schilderen. Vanuit een expressionistische stijl ontwikkelt hij zich naar een stijl met rustige composities. Hoewel sommige schilderijen van hem doen denken aan de “Haagse School” doet dit geen recht aan zijn werk. De mengeling van Franse en Nederlandse invloeden heeft tot een eigen stijl geleid waarin het realisme verdrongen wordt door de eigen interpretatie. De persoonlijk emotie en de eigen beleving van de werkelijkheid zijn essentieel.

Op onnavolgbare wijze heeft Thierry de Voogd de omgeving van Voorst in landschappen en stillevens vastgelegd. Knotwilg, Langs de IJssel en Voorsterklei, allen uit 1976, roepen melancholie op en doen verlangen naar behoud van de romantische rust die de landerijen rond Voorst uitstralen.

In 1967 trouwt hij met Maité Duval (1944), die letterkunde studeert aan de universiteit van Rouen. Maité geeft haar studie op om zich geheel te concentreren op haar gezin en

het ondersteunen van Thierry bij zijn werk. Rond 1974 begint zij met beeldhouwen. Zij is autodidact. Altijd dacht zij kunstschilder te worden, maar na haar huwelijk wil zij niet onder de duiven schieten van Thierry en maakte als eerste een beeld van haar eigen kind. Dit vormt het begin van een succesvolle carrière. Al haar beelden zijn in brons. Bij het beeldhouwen zijn vorm en uitdrukkringskracht het belangrijkste. Maar volgens Maité is vorm zonder menselijkheid geen mooie vorm. Een goed beeld is een vorm in de ruimte. Het detail is onbelangrijk.

De kunstwerken van het echtpaar zijn letterlijk en figuurlijk toegankelijk. De toeschouwer herkent en wordt geraakt door de expressie. Bovendien staan en hangen de werken op toegankelijke plaatsen: in de open lucht, bij het gemeentehuis en scholen.

Voor de inwoners van Voorst is de muurschildering in zorgcentrum De Benring wel zeer herkenbaar. Thierry de Voogd heeft hier inwoners uit Voorst afgebeeld op de Zaadmarkt te Zutphen. Ook op de scholen in Teuge en Voorst hangen zijn werken. Het kan geen toeval zijn dat op vele plaatsen, naast het werk van Thierry ook beeldhouwwerken van Maité te vinden zijn. Binnen in de basisschool de Wiekslag een wandreliëf dat zij samen maakten, daarbuiten het beeld ‘Bérendine’ (kind). Het schilderij “Rondom Voorst” hangt in het gemeentehuis en in de tuin het beeld van een wegdromend meisje (‘Rêverie’).

Samen hebben zij grote invloed gehad op het cultureel leven van Voorst. Niet alleen door het op unieke wijze vastleggen van de omgeving, de natuur, maar ook door

actief te zijn voor kunstenaars binnen en buiten de gemeente Voorst.

De muurschildering

De muurschildering toont de zaterdagse marktdag op de Zaadmarkt in Zutphen met op de achtergrond de Drogenapstoren.

“Daar komt de schilder!” door Maïté Duval

Maandenlang bezocht Thierry elke avond Zorgcentrum de Benring in Voorst om er in alle rust ongestoord te kunnen werken aan zijn grote opdracht, een muurschildering ‘De Zaadmarkt in Zutphen’. Voor de bewoners werd zijn aanwezigheid iets om naar uit te kijken, “daar komt de schilder” klonk het als hij binnenkwam met zijn palet, verfbusjes en kwasten onder zijn arm. Vol bewondering keken ze naar zijn vaardige handen, die stukje bij beetje een bekend beeld tot leven wekten en hun tehuis binnenbrachten.

Hij genoot met volle teugen van die aandacht en op zijn eigen charmante manier betrok hij hen bij zijn werk. Als inwoner van Voorst voelde hij zich één van hen en als kunstenaar droeg hij met liefde zijn steentje bij aan het leven van de bewoners in zijn dorp.

Thierry koos bewust voor een onderwerp, waarmee hij de bewoners in de beslotenheid van ‘de Benring’ weer in contact kon brengen met de buitenwereld, waar ze zo lang actief deel van uitgemaakt hadden. Een bekende wereld bovendien, de markt in Zutphen, een ontmoetingsplek, ook voor de dorpsbewoners van Voorst. Thierry kon er zijn liefde voor de schoonheid van de architectuur van de vele monumentale panden waarmee de Zutphense markt omzoomd wordt, volledig in kwijt. Met oog voor detail bracht hij die prachtige architectuur zo nauwkeurig mogelijk in beeld, tegen een zware, grijze Hollandse lucht.

Met een laag gezichtspunt heeft Thierry de illusie willen scheppen dat je als toeschouwer zelf onderdeel van de voorstelling bent. Alsof je zo de markt op loopt. Vergelijkbaar met de coulissen van een toneel of kijkdoos, bracht hij de markt tot leven met herkenbare details en kleine scènes van een hond, die restjes van de grond eet bij de viskraam, een moeder met kinderen, een verliefd stelletje, een vrouw met tas en portemonnaie.

De Zutphense markt met al zijn levendigheid en lawaai, waar de Voorstenaren elke week hun boodschappen haalden en waar iedereen komt voor een gezellige ontmoeting, de laatste roddels of zomaar een praatje. Wie het weet, herkent wellicht zichzelf of (oude) bekenden?

Thierry beeldde een aantal bekende Voorstenaren uit die tijd af als figurant, zoals ik, zijn vrouw Maïté en zijn kinderen (op de voorgrond met zoon Barend en links in het midden met de drie kinderen), een bewoner van de Benring, meneer Massink, de man met het hoedje links van het midden en de jonge Dirk Jan de Groot bij zijn fiets. Het

wederzijdse respect en de hartelijke band, die Thierry Rijkhart de Voogd en zijn gezin met de andere bewoners van Voorst hebben opgebouwd in bijna 20 jaar tijd, had hij niet treffender dan in deze schildering kunnen

verbeelden. Wij, het gezin de Voogd voelde zich thuis in Voorst, en ondanks het latere vertrek naar Zutphen, blijft Thierry toch vooral de schilder uit Voorst, waar het allemaal begon.

Webpagina's burgerslachtoffers WO II online op www.voorst.nl

*Kom vanavond met verhalen hoe de oorlog is verdwenen,
en herhaal ze honderd malen: alle malen zal ik wenen.*

Leo Vroman

Uit: Slaapwandelen (Querido 1957)

Sinds 4 mei 2010 zijn op de website van de gemeente Voorst een aantal pagina's te bekijken, waarop de burgerslachtoffers, die in de gemeente Voorst gevallen zijn tijdens de tweede wereldoorlog, een naam hebben gekregen.

Zoals op veel plaatsen in Nederland is ook in de gemeente Voorst veel geleden en is een groot aantal mensen door oorlogshandelingen om het leven gekomen: ik noem de gesneuvelde Nederlandse militairen, de omgekomen verzetsstrijders, de niet uit de concentratiekampen teruggekeerde joodse inwoners, de omgekomen geallieerde militairen en de mensen, die omkwamen tijdens de strijd in Azië. De meeste van deze slachtoffers zijn opgenomen in het slachtofferregister van de oorlogsgravenstichting.

Er is echter een categorie slachtoffers, waar nooit veel aandacht aan is geschonken: de slachtoffers van bombardementen en beschietingen. De gewone burger, die zich op het verkeerde moment op de verkeerde plaats bevond.

Deze slachtoffers zijn ook in de gemeente Voorst gevallen. Veel families moesten na

de oorlog verder leven met het gemis van een of meerdere familieleden of vrienden. Het is belangrijk ook aandacht te schenken aan deze weinig of nooit genoemde oorlogsdoden en ter herinnering aan hen zijn deze webpagina's samengesteld, als een digitaal monument.

Opbouw van de site

U kunt op de website zoeken op gebeurtenis en op slachtoffer. De index op de lijst gebeurtenissen is chronologisch gerangschikt, terwijl de index op de lijst slachtoffers alfabetisch is ingericht.

Voor gegevens als geboortedatum en -plaats, adres, datum en plaats van overlijden, begraafplaats, kunt u het totale overzicht raadplegen.

De informatiebronnen staan vermeld op een aparte pagina.

Het uiteindelijke streven is om alle omgekomenen, afkomstig uit de gemeente Voorst of omgekomen als gevolg van een gebeurtenis op het grondgebied van de gemeente Voorst, op te nemen in een totaaloverzicht, maar dit is een zaak van lange adem en het zal zeker nog een aantal jaren duren voor dit project is afgerond.

Aanvullen en corrigeren gegevens.

Helpt u mee!

De pagina's zijn met de grootste zorgvuldigheid samengesteld. Gegevens uit diverse bronnen en literatuur zijn gecombineerd. Bij het samenstellen van de lijsten waren de uitgaven van de Oudheidkundige Kring Voorst betreffende de oorlog van onschatbare waarde.

Waarschijnlijk zijn de lijsten echter niet volledig. Ook is het mogelijk dat gegevens niet (helemaal) kloppen.

Om de pagina's te vervolmaken is uw hulp nodig. Reacties, correcties, aanvullende

gegevens, foto's, kunt u sturen naar gemeentearchief@voorst.nl, telefonisch bereikbaar via telefoonnummer (0571) 27 92 58. De eerste reacties druppelen momenteel (half juli) binnen en in een aantal gevallen was het al mogelijk lacunes in de gegevens op te vullen.

Tot slot

Hoewel het geen vrolijk stemmende website is, nodig ik u toch van harte uit om een kijkje te nemen, want zolang de namen van de slachtoffers genoemd worden, zullen ze niet worden vergeten.

Annemarie Geerts, juli 2010

Uit een oude krant 1949:

Hoewel sporadisch, zien we hier en daar toch nog, dat de boer, op de oude manier zorgt voor de instandhouding van zijn pluimveestapel, n. 1, door te broeden onder kippen in plaats van aankopen van eendagskuikens. Hoewel het een aardig gezicht is wanneer op het erf enige kloeken met kuikens rondscharrelen, is het toch nog de vraag of dit wel is aan te bevelen. Er bestaan namelijk tegen deze oude manier van broeden heel ernstige bezwaren, terwijl de kuikens op deze manier verkregen zeer zeker niet goedkoper zijn, dan de gekochte. Zoals bekend is, is de legcapaciteit van de kip een erfelijke eigenschap. Daarom wordt op de fokbedrijven nauwkeurig nagegaan de productie van elke kip afzonderlijk. Ieder dier dat niet aan bepaalde minimumeisen wat eierenproductie betref voldoet, wordt verwijderd. Op deze manier tracht men de opbrengst zo hoog mogelijk op te voeren en het omhoog gaan van deze gemiddelde

productie wijst er ook wel op, dat er op dit gebied al aardige resultaten zijn verkregen. De boer die zelf gaat broeden, weet in het algemeen heel weinig af van de legcapaciteit der hoenders, waarvan hij de broedeieren neemt. Daardoor brengt hij de productie eerder achterdan vooruit. Bovendien is het wegfokken van de broedsheid voor de nutrassen een belangrijk punt. Ook hieraan besteedt de fokker alle zorg, voor de boer is dit praktisch ondoenlijk. Waar tegenwoordig het aantal ziekten van de pluimveestapel weer toeneemt, mede ook doordat de hokken weer te vol gestopt worden, is het zeer raadzaam de kuikens niet in contact te laten komen met de andere kippen. Bij het broeden met een kloek is dit onmogelijk. De kloek zelf vormt al een belangrijke besmettingsbron. Voegen we hier nog aan toe, dat de kloekkuikens over het algemeen veel te laat uitgebroed worden en we een zeer ongelijke toom jonge hennen krijgen,

waardoor de opfok onregelmatig verloopt, dan zien we wel, dat het aankopen van een toom even oude eendagskuikens vroeg in het jaar, vele voordelen biedt. Bekijken we nu de zaak van de financiële kant. We nemen aan, dat we onder de kip veertien eieren leggen. We nemen ook aan, hoewel dit ook veel te hoog is, dat er van deze veertien eieren tien kuikens uitkomen. De kloek is gedurende de broeitijd en het moederschap ongeveer een maand of drie van de leg. Daar deze legperiode onttrokken wordt aan de gunstige tijd van het jaar, kunnen we het aantal eieren dat hierdoor verloren gaat gerust op veertig schatten. Ons tiental kuikens komt dus

op de prijs van vier en vijftig eieren, d.i. ruim zeven gulden. Zelfs wanneer we nu niets extra's rekenen voor het dure kuikenvoer, waarvan de kloek ook zo lekker van mee kan pikken, zien we toch, dat deze prijs te hoog wordt. Houden we er dan nog rekening mee, dat de sterfte door doodtrappen, weggelopen enz. bij deze kuikens veel groter is, dan komen we tot de conclusie, dat het broeden met de kloek dure kuikens geeft en bovendien kuikens die een gevaar opleveren voor de kippenstapel. Voor sportfokkers, die in het algemeen met zeer kleine tomen werken, en waar juist de sport in het zelf fokken ligt, is dit natuurlijk heel wat anders. De kloek met kuikens op de foto is genomen bij de familie Gorkink in Wilp-Achterhoek.

Sinds beëindiging van het boerenbedrijf houden ze als hobby enkele soorten kippen o.a. deze winadord met negen kuikens, het uitbroeden gebeurt zoveel mogelijk met de kloek (broedse kip) zoals vroeger.

Vliegveld in Twello

Honderd jaar geleden: In 1910 werd in Twello al een vliegveld(je) aangelegd!

Uit de Zwolsche Krant 6 september 1910:

"Naar wij vernemen zullen in het midden dezer maand te Twello vliegemonstraties worden gehouden. Daartoe is een geschikt terrein gevonden tussen Twello en Deventer, dat door den eigenaar welwillend hiervoor is afgestaan. Reeds zijn de onderhandelingen met den aviateur zo goed als beëindigd. De burgemeester van Twello heeft zijn steun toegezegd."

Uit de Zwolsche Krant 3 oktober 1910:

"Het comité heeft voor de toegang drie rangen gemaakt; de eerste (1) aan de Rijkssstraatweg à f1,00, de tweede (2) aan de grindweg bij Huize Hunderen à f0,50 en de derde (3) aan de Basselssche Allee à f0,25.

Een klein terrein vlak bij de machine loods (hangar) is daarenboven gereserveerd voor hen die te voren kaartjes nemen à f1,50."

Eerste Vliegenier E. A. Archer in Twello

Mr. J.H.J van Blommestein

Oktober 1910:

Wat een gebeurtenis zou dat worden, de eerste vliegdemostratie in de regio, in de Gemeente Voorst! Aan de Hunderensche Allee in Twello.

Net zoals elders in Nederland probeerden enkele koene vliegeniers 7 jaar na Orville Wright in de V.S., zich gemotoriseerd boven het Nederlands aardoppervlak te verheffen. Zij verhuurden zich voor demonstraties, zoals Jan Olieslagers in Amsterdam, Jan Hilgers in Ede of Clement van Maasdijk in Heerenveen en anderen.

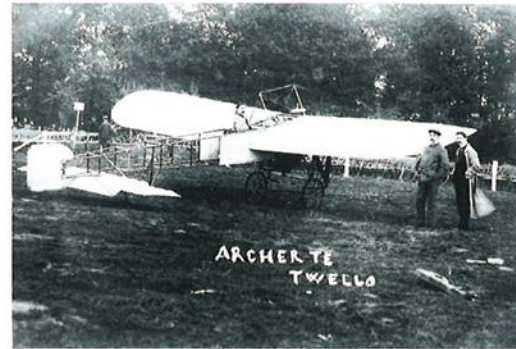
Zo ook de 35 jarige Ernest Albert Archer, die in Frankrijk net gebrevetteerd, verbonden was aan de Eerste Nederlandsche Vlieschool te Breda. Hij was in Engeland geboren, maar met een Nederlandse getrouwd.

Vliegweek - Twello.
ARCHER, gebreveteerd vlieger van de Aéro Club de France en leeraar aan de 1ste Nederlandsche Vlieg-school te Breda, zal op **14, 15, 16 October** en zoo noodig **17, 18, 19 October** een **Vliegdemostratie** houden op het prachtig gelegen vliegterrein te TWELLO, 8 minuten van het station. (0198)

advertentie Deventer Dagblad

Hij had met zijn 275 kg wegende open eendekertje, een Blériot, met een linnen vleugel van 2 bij 4 meter en een 4 cilinder 46 pk labor motor met houten schroef, eind augustus 1910 al enkele vluchten gemaakt.

Hij had daarbij in 3 minuten een afstand van 8000 meter afgelegd op de Molenheide bij Gilze Rijen.

Archer (midden) en zijn Blériot

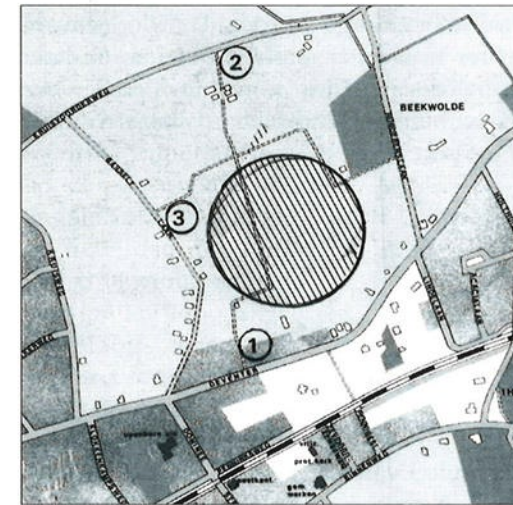
Onder auspiciën van de Vereniging der Nijveren was in Twello een Vlieg Comité gevormd onder leiding van Th. W. te Nuijl. Dit Comité, dat werd gevormd door de heren J. F. Wegener, dr. W. D. Cramer, Mr. A.C. baron van der Feltz, W. J. Lugard, B. J. Ras, L. J. M. baron van Voorst tot Voorst en H. Wilbers, was onderhandelingen gestart met de Heer Archer voor vliegdagen in september of oktober 1910.

In die zomer maandenvan 1910 gonsde het van geruchten en enthousiaste krantenartikelen over vliegpogingen.

Aanvankelijk had het Comité de weide van de Heer Kuttschrütter, nabij de grintweg van café Bloemink naar Terwolde op het oog. Maar de heer Archer kwam begin september kijken en keurde het terrein af, ook al wilde men bomen kappen. Ook andere velden vonden geen genade in de ogen van de aviateur. Uiteindelijk kon men het eens worden over het terrein

tussen de Hunderenslaan en de Basseltaan achter de villa Nieuw Hunderen aan de Rijksstraatweg van de heer Kakebeeke. Men bouwde zelfs een machineloods, die dienst deed als hangar.

Half oktober zou Archer naar Twello komen en ja, op 12 oktober om 11.00 uur kwam alvast het vliegtoestel van Archer in een grote kist per trein aan. Het gevaarte werd op een platte wagen geladen en van het station naar het terrein vervoerd.

aan de hand van de krantenberichten uit 1910 is op dit kaartje de vermoedelijke plaats van het 'vliegveld' aangegeven.

Het terrein was geheel met zeildoek afgesloten en in 3 rangen ingedeeld.

Aan de Rijksstraatweg betaalde men f1,- voor toegang en 0,25 ct. voor een stoeltje, maar daar speelden dan ook de Huzaren uit Deventer. De 2^e rang met ingang bij de villa Het Hunderen kostte 0,50 ct., daar speelde het bataljon Infanterie en de toegang tot de 3^e rang was voor 0,25 ct. bij de Basseltaan. Het duurste waren echter enkele plaatsen bij de machineloods/hangar op het terrein f1,50. Op elke

rang konden 5000 mensen plaatsnemen. Het had heel wat voeten in aarde om de openbare orde en de aanvoer van fietsers goed te regelen. Dat werd gedaan onder leiding van gemeenteopzichter G. ten Raa en de oud politie-inspecteur S. Coldewey met 80 personen. De burgemeester had om bijstand gevraagd van 40 rijksveldwachters in Zwolle!

In heel Twello en ver daarbuiten in Holten, Deventer, Zutphen en Apeldoorn, leefden de mensen mee met de vliegplannen en bestelden kaartjes.

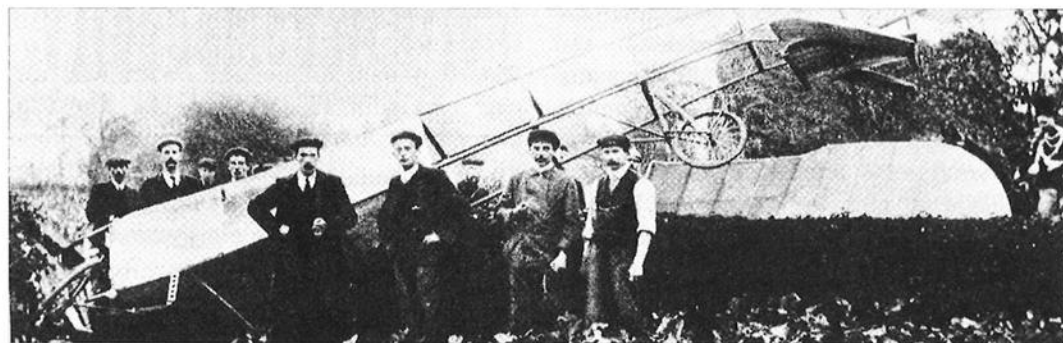
Donderdag 13 oktober kwam Archer zelf aan in Twello en hield een uitleg voor de leden van de Vereniging der Nijveren en het Comité bij de gemonteerde vliegmachine. Zijn helpers slingerden de houten schroef aan, maar wat Archer ook probeerde, zijn Blériot maakte te weinig toeren en er was te veel wind voor een proefvlucht. Er stond een paal bij het terrein met steeds een rode vlag in top; een witte vlag werd gehesen als er die dag wel gevlogen zou worden. Vrijdags 14 oktober hoopte men dat het wel zou lukken, maar helaas het bleef bij proefdraaien. Archer zag er uiteindelijk geheel van af, gezien de windkracht en het publiek bleef maar geduldig luisteren naar de muziek van de militairen of vermaakte zich met een ingehuurde Amsterdamse Cocadorus grappenmaker.

Zaterdag de 15^e kwamen de treinen wel met veel volk, maar was er weer te veel wind. Eindelijk dan: zondagmorgen 16 oktober maakte Archer in alle vroegte 2 proefvluchten. De eerste duurde enkele minuten en de tweede eindigde voortijdig, omdat de schroef niet genoeg trekkracht leverde. Maar het feest ging door en om 13.30 uur werd de witte vlag gehesen. Omdat eerst de wind moest gaan liggen

speelde de muziek en had men een korfbal wedstrijd tussen Olympia Twello en AKC Apeldoorn georganiseerd (eindstand 2-2)! Het publiek werd inmiddels steeds ongeduldiger en zong:

Daar zit heer Archer beel parmant, al in een groen, groen knolle knolleland.

Eindelijk om 15.30 uur startte Archer de motor, maar deze sloeg steeds maar over. Pas na anderhalf uur konden de monteurs de motor aan de praat krijgen en om 17.00 uur koos Archer het luchtruim. Op 30 meter hoogte maakte hij in tweeënhalve minuut een rondje om het veld, maar moest toen dalen, omdat zijn motor raar deed. Hij wilde terstond weer starten tot opluchting van het publiek, maar de 2^e vlucht eindigde al na anderhalve minuut. Het toestel hield er een beschadigd wiel aan over. Archer dacht dat het aan de schroef lag en had inmiddels telegrafisch in Parijs een nieuwe schroef besteld, die hij zelf maandagmorgen in Utrecht ging halen. De middags van de 17e oktober was die schroef gemonteerd en Archer maakte aan het eind van de middag weer een vlucht van zelfs drie minuten, maar nog voldeed het niet, want de Blériot wilde niet echt klimmen zoals in Breda. Dat het toestel niet echt klonk, bleek tijdens de 2e vlucht,

De gecrashte Blériot

toen de 'aeroplane' na enkele minuten afdraaide en langs het boerenhuis "De kleine Basselt" van de Heer Schoterman in de takken van een perenboom crashte. Het gekraak was ver in 't rond te horen. Daar lag de Blériot met geknakte vleugels in gruzels. Gelukkig bleef Archer ongedeerd en werd het publiek een spectaculaire deceptie rijker.

Onnodig te zeggen dat ondanks het feit dat het Vlieg Comité in spoedvergadering bijeen kwam, de vliegdemostraties in Twello beëindigd werden. De Blériot werd echter meteen hersteld en een week later vloog de machine weer in Breda voor lesvluchten. Zó enthousiast was men in de vliegspoor toen.

Ik herinner nog aan een versje van hier:

En Archer wou gaan vliegen ,
gaan vliegen ,gaan vliegen
al in de perenboom
ha die jee, jee, jee
ha die joo, joo, joo
al in een perenboom.

Dit artikel van de gebeurtenis, nu 100 jaar geleden, waar ik door de heren Burgers en Munck op geattendeerd werd, is tot stand gekomen, dankzij de medewerking van J. Groenenberg, die archiefonderzoek deed en oude kranten raadpleegde.

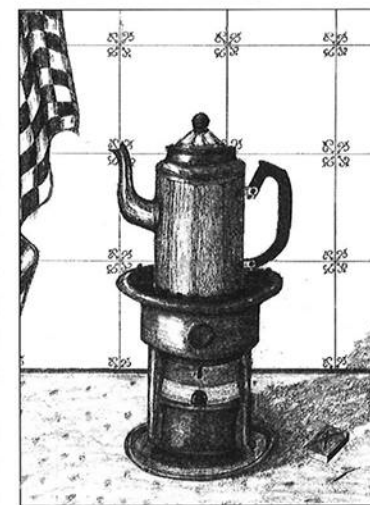
De koffiepot.

Jan Lubberts

De oude vertrouwde koffiepot op het petroleumtoestel. In het verleden een normaal verschijnsel. Het petroleumtoestel was een belangrijk voorwerp in de keuken. In de zomer werd er op gekookt, want dan brandde het fornuis niet of het moest speciaal aangemaakt worden. 's Zondagsavonds zette moeder de vrouw de wasketel op het driepits petroleumtoestel dan was op maandag, de wasdag, de was heet en kon er gewassen worden.

Niet minder belangrijk was het eenpitsstestel. In de herfst werden er de peertjes, winterjan, hierop rood gestoofd.

Op een laag pitje en heel lang. Normaal stond er de hele dag de koffiepot hierop te pruttelen. Daarom werd de koffiepot ook vaak pruttelpot genoemd. 's Morgens rond tien uur werd koffie gezet. Een ketel water werd gekookt en wanneer deze op het vuur stond werd koffie gemalen. De koffiemolen werd op schoot gezet en de koffie gemalen. Later werd een moderne stenen koffiemolen aan de muur geschroefd. Vervolgens kwam de elektrische koffiemolen en nu koopt men gemalen koffie. De koffie werd in de pot gedaan en er werd kokend water op gegoten. Vervolgens hield moeder de vrouw een kopje voor de tuit en klopte voorzichtig met de volle pot op de tafel tot de prop koffiedik er uit schoot. Het gebeurde maar zelden dat een nieuwe pot koffie gezet werd. Meestal goot men gewoon water bij. Bij de broodmaaltijd was er dan ook altijd slappe koffie.

Deze koffie had de titel broodkoffie. De koffiepot stond de hele dag op het vuur te pruttelen. In de buitenwijken van de dorpen hadden de boerderijtjes geen brievenbus, dus de postbode bracht de post in de keuken. De vertrouwde postbode deed ook vaak kleine boodschappen in het dorp en bracht de A.O.W mee.

Dan werd hem een kop koffie aangeboden. Dat gold ook voor de kalverkoper, kippenhandelaar en wie er zoal nog meer aan de deur kwam. Bij het oogsten hielp de boerin op het land. Bij het aardappelrooien en graan malen ging de boerin om twaalf

uur naar het land met boterhammen en de koffiepot in een theedoek geknoot. Daarna bleef ze op het land want een bindster kon twee maaiers bijhouden. Dus de boer een dag maaien en de boerin een halve dag binden. Koken dan zult u zeggen. Er werd een eenvoudige maaltijd bereid. Kruutmoes kon men warm en koud eten of bruine bonen met karnemelk met een schep

stroop erdoor.

Was de petroleum op, geen nood want de petroleumboer kwam elke week langs. Er werd niet alleen petroleum gebruikt voor het groene petroleumtoestel, maar ook de kachel werd er mee aangemaakt en vergeet niet de lamp had ook petroleum nodig.

Dit verhaal moet u zien als een aanloop naar een nostalgisch gesprek met vrienden en kennissen over gebruiken in de oude vertrouwde keuken.

De windkorenmolen op de Vecht aan de Kerkstraat

Paul Bevers

De windkorenmolen op de Vecht werd omstreeks 1854 opgericht.

Het was een achtkante, rietgedekte stellingmolen op een stenen onderbouw. De molen werd gebouwd door de Twellose molenaar-bakker Jan Bourgonje. In 1854 kreeg Bourgonje van de Minister van Financiën vergunning voor de bouw van de molen. Noordoostelijk van de molen – langs de Grote Wetering en aan het begin van de tegenwoordige Kerkstraat bouwde Bourgonje het bijbehorende muldershuis. In dit pand werd de bakkerij gevestigd. Van de molen en het mulders huis werd in 1900 een later nageschilderde foto gemaakt.

In 1884 werd het Vechtse molen- en bakkersbedrijf met de vaste goederen gekocht door Lambertus Koekkoek. Deze was afkomstig van de Griftse watermolen te Vaassen en niet in het windbedrijf ingevoerd. Om die reden ging Koekkoek de koop aan onder de speciale conditie dat Bourgonje nog acht jaar op de molen zou blijven om hem te leren omgaan met de windgedreven stellingmolen. Lambertus Koekkoek exploiteerde zowel de molen als bakkerij.

Het bakkers bedrijf werd omstreeks 1921 overgenomen door zijn dochter Hendrika Koekkoek. Deze was gehuwd met Wilhelmus Bouwmeester. Uit dit huwelijk werden drie dochters geboren, van wie er een trouwde met Wilhelmus Brummelhuis. Diens Zoon Edwin Brummelhuis nam omstreeks 1983 het Bakkers- en winkelbedrijf over en zette in het aloude, maar in tussen verbouwde, muldershuis als “warme bakker” de familietraditie voort. Edwin is met de bakkerij in 1999 gestopt en naar Canada geëmigreerd. Nu zit er een meubelrestauratie bedrijf in.

De molen droeg Lambertus Koekkoek in 1924 over aan zijn enige zoon Gerhardus Koekkoek.

Lambertus Koekkoek, die ook kerkmeester van de plaatselijke St. Antoniusparochie was, trok zich nadien bij zijn dochter terug op het oude muldershuis. Gerhardus Koekkoek betrok een nieuw gebouwde woning aan de Kerkstraat. Hij liet de Vechtse windkorenmolen in 1928 voorzien

van een stoommachine op (brons) motorkracht. Dit was de eerst hulpkracht van de tot dan geheel windgedreven molen. Ofschoon de nieuwe “vinding” door sommige boeren met enige scepsis werd tegemoed getreden, veroorzaakte de stoommachine een afname van het gebruik van de windmolen als windgedreven maalinrichting. Eerst tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de windmolen als zodanig weer volop gebruikt bij gebrek aan motorolie. Kort voor de oorlog waren de wieken juist voorzien van zelfzwichtende (Ten Have-)remkleppen ter regulering van de snelheid. Bij de bevrijding in 1945 schoten Canadezen een wiek van, de door Duitse soldaten betrokken, molen. De wiek belandde een eind verder midden

in de St. Antoniuskerk. Na de oorlog werd het hele wiekenkruis verwijderd en had het maalwerk plaats met door motorkracht gedreven molenstenen. In 1959 werd het Vechtse molenbedrijf overgenomen door de enige zoon van Gerhardus Koekkoek. Deze Lambertus Hermanus Koekkoek liet het achtkant in 1964 afbreken en bouwde op de overgebleven stenen onderbouw een moderne silo. De aldaar gevestigde veevoederfabriek ging in 1988 dicht. Lambertus Hermanus Gehardus Koekkoek was de laatst molenaar hij overleed op 6 december 2009. Op de plek van de molen gaat men woningbouw realiseren.

(Deze informatie is verkregen van iemand uit de Koekkoek familie)

Glasnegatieven.

Gerard van Zijl

Meerdere van u kennen wel de naam maar hebben geen idee hoe ze er uit zien of hoe ze zijn gemaakt.

Allemaal kennen we de celluloidfilm, het zo genaamde “filmrolletje” dat de mogelijkheid bood om 8, 12, 24 of zelfs 36 opnames te maken. Dit celluloidfilmrolletje begon zijn opmars rond 1930 met zwart-wit mogelijkheden. In de zeventiger jaren maakte het tevens opgang als kleurenfilmpje en wist zich in die hoedanigheid te handhaven tot ongeveer de eeuwwisseling. Daarna stapten de meesten van ons zijn over op de huidige digitale fotocamera.

Maar ook voor 1930 werd er al fors gefotografeerd. De glasnegatieven stammen uit de periode 1900-1930/35 en om het simpel te omschrijven: het is een blank glasplaatje dat aan één zijde bedekt is met een emulsielaagje van enkele millimeters

dik waarin het negatief van een foto wordt aangebracht. Het glasplaatje is aan één kant bedekt met een soort roetlaagje – het negatief – dat letterlijk met een natte vinger afgewreven kan worden. Zo’n glasnegatief is erg kwetsbaar. Breken ligt voor de hand en krassen op de emulsielaaf/negatief zijn snel ontstaan. Ook vocht is een grote boosdoener en verantwoordelijk voor een snelle afbraak van het negatief. Maar nu -100 jaar later- leveren deze glasnegatieven (mits goed bewaard) uitstekende foto's op. Gestoken scherp, veel beter dan foto's van de ons bekende celluloid fotofilms die vrij korrelige, minder scherpe foto's opleverden. Een glasnegatief kan onder een vergrotingsapparaat - en nu via de computer -zover uitvergroot worden dat ogenschijnlijk onbelangrijke details in de foto, een verrassend nieuw beeld opleveren. Denk maar eens aan een

doorsnee straatfotografie met een groepje mensen op de achtergrond. Bij vergroting kunnen deze personen stuk voor stuk heel duidelijk vergroot en weergegeven worden. Scherper dan op celluloidfilm.

Intussen weten nog maar weinig mensen hoe je van deze glasplaatjes een normale foto kunt maken. Voor de geïnteresseerden: leg het glasplaatje met de negatiefzijde naar boven onder het scanapparaat en belicht het glasnegatief van twee kanten. (Epson 4990 photo). Stuur dit inmiddels "positief" naar je P.C. en na opgeslagen te hebben kun je de foto normaal afdrukken op een eigen printer.

25 jaar geleden werd het glasnegatief in de donkere kamer belicht, ontwikkeld, gespoeld, gefixeerd, weer gespoeld en tenslotte gedroogd. Ongeveer 45 minuten was daar wel voor nodig.

De ervaring die ik heb opgedaan met glasnegatieven verkreeg ik omdat ik een 30 jaar geleden een collectie "glas" op de kop heb kunnen tikken van een beroepsfotograaf uit Deventer. Deze fotograaf, J.W. Jansen (1890-1974) bleek na zijn overlijden 2000 glasnegatieven te hebben achtergelaten bij zijn dochter. Deze heeft de collectie aan mij overgedragen. Toen bleek dat er ca. 1000 glasnegatieven van oud-Deventer waren en een 1000 stuks van de rest van Nederland. Periode ca. 1900 tot 1930. Op de laatste jaarvergadering in april 2010 van de O.K.V. was het de bedoeling die avond een geselecteerd aantal van deze negatieven als foto, via beamer aan de bezoekers te vertonen. Helaas kon dit door plotselinge ziekte niet doorgaan. Uitstel is geen afstel.

Een gevolg was dat ik in contact kwam met Bakker Bril uit Voorst. Deze, ik mag wel zeggen, landelijk bekende bakker,

bakte o.a. zijn broden in een oude oven die op punt stond vervangen te worden door een nieuwe. Voor de O.K.V. zijn er toen bij bakker Bril een aantal foto's van de oude oven gemaakt met eveneens de zoons hierbij in actie. Al fotograferend bleek dat bakker Bril nog een aantal glasnegatieven op zolder had liggen die van zijn grootvader waren, destijds een verwoed fotograaf. Afdrukken van deze glasnegatieven had niemand ooit gezien. Ik heb aangeboden deze glasnegatieven te scannen en op cd-roms te zetten. Tot mijn verrassing bleken het wel 75 stuks te zijn die er nog heel behoorlijk uitzagen. Thuis, bij het scannen bleken er prachtige foto's op te staan van rond 1915 - 1920.

Volksvoedsel - Erwtenuogst 1917- Bussloo spreekt voor zich zelf. We zitten in dat jaar aan het eind van de eerste wereldoorlog 1914-1918 en hoewel Nederland z.g. neutraal was, bleek het om aan eten te komen ook toen een groot probleem.

Tot mijn verrassing kwam bakker Bril met nog een grote doos op de proppen waaruit weer 75 glasnegatieven te voorschijn kwamen. Ook hierbij schitterende opnames. Helaas bleek dat deze doos in de loop der jaren op één of andere manier

nat geworden was waardoor een deel van de negatieven fors in kwaliteit achteruit was gegaan. Bakker Bril was natuurlijk erg enthousiast over zo'n reeks foto's van zijn grootvader die nu plotseling op computer- of TV scherm bekeken kunnen worden..

Bijkomend -groot- voordeel is dat de

Geschiedenis bakkers Bril

G. Groenewold

Het in gebruik nemen van een nieuwe - oude- oven in bakkerij Bril en dus het verdwijnen van de eeuwenoude oven, was voor de redactie aanleiding om bij de huidige bakker Paul Bril langs te gaan om foto's te maken.

Dat de dozen glasnegatieven - sinds ongeveer 1915 bewaard-, van zolder werden gehaald om door de Oudheidkundige Kring Voorst te worden gescand, was een geweldig extraatje. Reden genoeg om eens in de historie van de bakkersfamilie Bril te duiken.

Uit het huwelijk van Wilhelmus Bril (*1786) en Johanna Nalis (*1796), die in 1813 in

Oudheidkundige Kring van al deze foto's gebruik mag maken. Hopelijk kan de OKV de gegevens met behulp van de lezers deze grotendeels onbekende foto's via het Voorster Nieuws en de Kroniek achterhalen.

het huwelijk traden, werd in Wilp op 1-11-1822 zoon Willem geboren.

Wilhelmus had als beroep molenaar. Toen Willem in 1852 trouwde met Gerdina Johanna Belt, werd als beroep grutter/bakker vermeld, terwijl als beroep van de vader van de bruid bakker werd genoemd. Veelvuldig kom je in de huwelijksakten van de zoons, maar ook bij ooms en neven, de beroepsvermelding bakker, winkelier of grutter tegen.

Willem en Gerdina vestigden zich hoogstwaarschijnlijk in 1852 na hun huwelijk op E59 in Voorst, dat uiteindelijk Rijksstraatweg 24 werd. Het echtpaar kreeg 9 kinderen.

Een van de zoons Antonius Lambertus werd de opvolger van vader Willem, maar vertrok in 1886 naar Deventer. (Misschien om het vak te leren?) Als bakker/grutter kwam hij in 1889 terug en hij vestigde zich in het pand E 59 als hoofd van het huishouden met zijn twee ongehuwde zusters Maria Paulina en Bartha Theodora. Maria heeft als aantekening: rentetrekker. Moeder Gerdina overleed in 1891 en vader Willem in 1898.

Ze bleven alle drie ongehuwd en in 1921 kwam neef Gerhardus Martinus (*1881), die ook bakker was, bij hen inwonen. (Hij was de zoon van Reint Bril en Johanna Bril, de dochter van Gerdina en Willem Bril) Daarvoor woonde hij op A 64 (Binnenweg 10 in Voorst). Hij trouwde in 1921 met Willemina Veenhuijs.

Zuster Bartha overleed in 1923 en Maria in 1930. Antonius vertrok naar Zutphen, waar hij in 1938 overleed.

Het echtpaar Bril-Veenhuijs kreeg zes kinderen: Wim (de vader van Paul), Anton, Dinie, Marie, Jan en Jopie. Vader Gerhardus (Gerrit) overleed in 1950 en de weduwe Bril bleef achter met 6 kinderen. Een van die kinderen, Wim nam in 1950 de bakkerij over.

Hij trouwde in 1957 met Annie Holterman, ze kregen zes zoons.

Bakkerij Bril

Sinds –tenminste- 1852 wordt er al brood gebakken in het pand Rijsstraatweg 24. En de bakkers met de achternaam Bril, die er de scepter zwaaiden zijn achtereenvolgend: Willem, Antonius, Gerhardus, Willem en Paul. En nu, in 2010, dient zich de zesde generatie aan Matthieu (23) en Lion (20),

die samen met vader Paul werken. Bakker Wim Bril begon net voor de Tweede wereldoorlog als bakkersknecht in de zaak bij zijn vader Gerrit. Hij bedacht na de oorlog, toen er weer ruimte kwam voor wat luxe producten, de recepten van krentenbrood, de gevulde koeken en het speculaas en daarmee werd de bakkerij (wereld)beroemd. In 1957 trouwde hij met Annie Holterman, De ouders van Wim waren toen al overleden. Wim overleed op jonge leeftijd in 1986, ze hadden zes zoons gekregen.

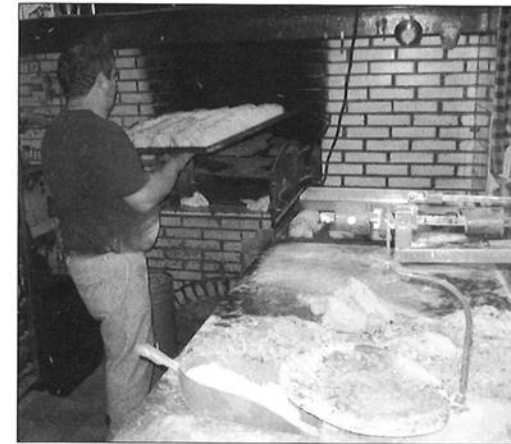
Paul (48), die nooit bakker wilde worden, begon 24 jaar geleden: "Mijn vader was mijn leermeester en daarna heb ik het op mijn manier gedaan."

De receptuur heeft Paul getracht vast te houden. Matthieu en Lion willen ook op hun manier de zaak runnen, met nieuwe variëteiten, maar ook met behoud van het traditionele krentenbrood, speculaas en de gevulde koeken.

Oven

De oude stenen gewelfoven heeft, zij het met verschillende soorten brandstof, meer dan 150 jaar dienst gedaan. In het begin met takkenbossen (rijshout) en hout gestookt, rond 1970 ging Wim over op olie. De oude

de laatste krentenbroden gaan de oude oven in

oven gaf een geweldig bakresultaat, maar was moeilijk goed te stoken. "Bloed, zweet en tranen heeft me dat gekost om het te leren," aldus Paul.

Zoals het er nu uit ziet schijnt de nieuwe oven het bakresultaat te evenaren.

De nieuwe elektrische oven is speciaal voor bakkerij Bril gemaakt en in een oud geëmailleerd jasje gestoken om de nostalgische sfeer in de bakkerij te behouden. Van binnen is het een modern vier verdiepingen hoog apparaat, dat de

bakker Paul trots naast de nieuwe oven

capaciteitsproblemen in één klap oplost. De rest van de bakkerij is op een nieuw verfje na hetzelfde gebleven. De klanten, die van heinde en ver komen, kunnen nog steeds vanuit de winkel zo in de bakkerij kijken en de heerlijke geur opsnuiven.

Een liedje uit het verleden.

A. Veenvliet

Het was in 2003 dat wij met moeder in de auto een ritje maakten in de omgeving van Twello, Nijbroek en Terwolde. Al gauw zoek je een route waar moeder als kind is opgegroeid. Dan hoor je verhalen hoe het eertijds was en wat er allemaal in de loop van de tijd is veranderd.

Moeders ouderlijk huis stond vroeger nabij De Hulle op een perceel gelegen tussen de Grote- en Nieuwe Wetering. Maar deze boerderij is inmiddels verdwenen. Ook in die tijd was er altijd wel wat te beleven. Met haar zusters en andere kinderen uit de buurt gingen zij dagelijks naar de school in Zuuk. In die tijd waren er nog geen oordopjes waar een liedje of muziek uitkwam.

Er werd in die tijd veel gezongen en dat is nu wel wat anders. Er was altijd wel een liedje waar de meester of de juffrouw van school in voorkwam.

Zo rondrijdend kwamen wij in Terwolde voor moeder een bekende omgeving. Daar heeft ze gewoond en gewerkt. Bij het Dorpshuis zeiden wij tegen elkaar laten wij hier een kopje koffie nemen. Na een tijdje praten, zei moeder, ik weet nog dat het Dorpshuis werd gebouwd en officieel werd geopend. Dat was in 1923. Dat is heel wat voor zo'n dorp en daar werd dan ook een liedje opgemaakt om met zijn allen te zingen. Toen kwam het liedje voor de dag wat er toen werd gezongen.

Vermoedelijk gezongen op de melodie van: "Voor Neerland een lied op een krachtige toon".

Ons Dorpshuis.

*Ons Dorpshuis moet blijven
voor immer neutraal*

*Kent geen vrijzinnig en ook geen sociaal
Ook geen katholiek of protestant
Neutraal is de leuze, dat doet het gestand.*

*Voor iedere Terwoldenaar is hier een plaats
Voor Twello en Nijbroek en nog zoveel maats
Voor ieder die streeft naar kennis en weet
Is t'plicht dat hij voortaan
ons dorps huis betreed*

Aanvulling: J. Lubberts:

Ons Dorpshuis

Het gebouw Ons Dorpshuis werd op 1 oktober 1923 officieel geopend door burgemeester

- C. Baron van der Feltz, die in zijn openingsrede de heer Van der Pot de geestelijke vader van het geheel noemde.

Dan, na jaren komt opeens een liedje te voorschijn die tijdens de opening werd gezongen.

Ons Dorpshuis was de tweede vereniging in Terwolde die zich bezighield met de belangen van de Dorpsgemeenschap. De eerste vereniging, Plaatselijk Belang genaamd, hield op te bestaan op het moment dat Ons Dorpshuis zich in hetzelfde vlak bewoog. De vereniging Ons Dorpshuis werd opgericht in 1923 en stichtte een eigen

onderkomen Ons Dorpshuis genaamd. Dit dorps huis stond op de plaats van het huidige café – restaurant Dorpszicht aan de Dorpsstraat. De vereniging Ons Dorpshuis werd opgericht op initiatief van de huisarts P. J. A. van de Pot, hij was tevens de eerste voorzitter. T. de Boer, directeur zuivelfabriek (secretaris) en de kruidenier W. Willemsen (penningmeester)

Deze vereniging stelde zich ten doel om een verenigingsgebouw in stand te houden en

- Het verspreiden van nuttige en maatschappelijke kennis.
- Het versterken van de onderlinge band der inwoners.
- Het geven van cursussen waaronder naai- en breicursussen.
- Het geven van gelegenheid tot het houden van lezingen, vergaderingen, bijeenkomsten en voordrachten.

Eén van de artikelen uit het huishoudelijk reglement luidde: Dat er nooit een vergunning zou komen om in het gebouw alcoholhoudende drank te verkopen

Wanneer in 1932 de crisisjaren in volle hevigheid zijn losgebarsten ontkomt ook Terwolde hier niet aan. De vereniging kan zich niet meer bedruipen omdat de geldschietters het laten afweten. Het gebouw Ons Dorpshuis werd verkocht aan de heer E. Voorhorst. De heer Voorhorst verving het gebouw Ons Dorpshuis door het Café Dorpszicht.

Op de foto: de gymnastiekvereniging De Spartaan voor het Dorpshuis in 1931

Van magistraten, meesters en gewone mensen

DRENKELING

Op heden den 22e der maand augustus des jaars 1816 en ten elf uren des voormiddags zijn voor mij Jacobus Dijkhuizen burgemeester der gemeente Nijbroek kwartier Arnhem, provincie Gelderland gecompareerd Peter Spijkers daghuurder en Berend de Weerd klompenmakersknecht beide woonachtig onder Oene dewelke ons hebben aangegeven op den 21e augustus 1816 des avonds om half zeven in de Terwoldsche Wetering gevonden te hebben een lijk genaamd Derk Noteboom in leven eenen klompenmaker woonachtig onder Welsem, met het verzoek om van dit lijk de nodige schouwing te willen doen.

Wij hebben vervolgens ons dadelijk gevoegd aan het huis van gemelde Derk Noteboom geassisteerd door Herman Bredenoord vice burgemeesterdezer gemeente Nijbroek en van Hendrik Westenbroek veldwachter dezer gemeente en de heer Johan Henrick Worck, heelmeeester van de gemeente Olst, provincie Overijssel en aldaar woonagtig, wier adsistentie als der zake kundig wij in deze hebben gerequireerd. Aldaar aangekomen zijnde hebben wij het gezegde lijk voor ons genomen en na alvorens de genoemde deskundige heelmeeester in onze handen den eed te hebben doen afleggen, om vervolgens eer en geweten de waarheid te zullen spreken omtrend het schouwen van voormelde lijk en daarvan behoorlijk rapport uit te brengen.

Welke schouwing door boven genoemden met alle oplettendheid verrigt en ten einde gebracht zijnde heeft hij voor ons afgelegd

de hierna volgende verklaring; Het lijk uiterlijk geschouwd hebbende en bevonden dat uiterlijk geen quetsure heeft geleden en voor het overige in het water gestikt was en alzo des zelfs dood veroorzaakt heeft. En vermits uit deze verklaring blijkt hij dat hij in dezen bedoelde lijk door middel van het water gestorven is en er al zo met betrekking tot het lijk van hetzelfde geen verder onderzoek behoeft te worden in het werk gesteld, hebben wij verklaard dat er geene redenen waren om de begrafenis van het zelve verder uit te stellen en daar op werden de nodige orders tot deze begrafenis gegeven.

Voorts hebben wij van al het bovenstaande dit proces verbaal opgemaakt en het zelve met de gemelde deskundige heelmeeester benevens de comparanten en assistenten ondertekend ten jaare en dag als boven, behalve de comparant Peter Spijkers die verklaard heeft niet te kunnen schrijven.

Getekend Dijkhuizen, Johan Henrick Worck, H. Bredenoord, H. Westenbroek.

J. Lubberts

Nogmaals: drenkelingen.

Aangezien we in de gemeente Voorst veel sloten, plassen en andere waterlopen hebben leek het mij niet onverstandig om een ingezonden stuk in het Eperkrantje van Dr. Scheurleer nogmaals onder de aandacht van de mensen te brengen. Dit artikel was ingezonden naar aanleiding van een treurig geval met een drenkeling. Zonder toestemming van de politie heeft een ieder de vrijheid drenkelingen uit het water op te halen en de volgende

middelen tot opwekking van het leven aan te brengen. Het onderzoek van de ambtenaren van de rechterlijke macht en der politie blijve vrij en onverlet omtrent het gepleegde misdrijf of de oorzaak van het ongeval, terwijl een ieder verplicht is, volgens de wet de nodige inlichtingen te gevenen zo mogelijk hulp te verlenen.

De drenkeling zo spoedig mogelijk uit het water te halen, mag niet gerold, niet geschud, niet het onderst boven gehouden, noch voorover op de vloer gelegd worden; hij moet met omzichtigheid, met het hoofd omhoog, naar de naast bijzijnde woning gebracht worden. Drie tot vier helpers zijn tot de volgende handeling voldoende.

De drenkeling moet terstond uitgekleeft, met warme weilen doeken afgedroogd en in een verwarmd bed of op een matras of op stro geplaatst worden, met het hoofd omhoog en het lichaam een weinig op de rechterzijde. Het lichaam, de ledematen en de slapen moeten met wollen doeken, bevochtigd met brandewijn of

genever, aanhoudend gewreven worden. Handpalmen en voetzolen moeten geborsteld worden. Neus en mond, nadat zij van slijm en modder gezuiverd zijn, moeten met een penneveer, in brandewijn gedoopt, geprikkeld worden. Men zette de drekeling een warme muts op het hoofd; legge warme kruiken aan de voeten, aan de benen en aan de zijden van het lichaam en warme doeken op den hartkuil. Dit alles moet geschieden zonder overhaasting. Men roepe zo spoedig mogelijk de hulp van een geneeskundig, aan wien het toedienen en voorschrijven der nodige middelen moet overgelaten worden.

Bij getrouwe aanwending van deze maatregelen kan bij een schijndode het leven worden opgewekt, bij het nalaten daarvan, zal schijndood in waren dood overgaan.

Epe 20 november 1879.

Het is voor een ieder hiervan verstandig om hiervan goede nota te nemen.

De Terwoldse Wetering

HORSTINK
KWALITEITSBOUWERS VAN HUIS UIT!

J.W. Frisostraat 15
7391 DJ Twello
Telefoon 0571 - 27 14 83
Fax 0571 - 27 10 36

Kemperfoellestraat 17
7383 XS Voorst
Telefoon 0575 - 50 33 05

Luxe woningbouw
Aan- en verbouw
Complete badkamers
Utiliteitsbouw
Restauratie
Onderhoud

www.kwaliteitsbouwers.nl

ZEEFDRUKKERIJ KLUNDER

Gespecialiseerd in het drukken van:

- * Paraplu's * Katoenen/nylon tassen
- * Reclameborden * Stickers
- * Posters * Display's
- * Diverse Kunststoffen
- * Digitaal grootformaat printen op diverse materialen
- * En bekend met Speciale inkten.
b.v. krasloten - geur en glitter inkten

Op www.eigenshirt.nl vindt u het drukken van:

- * Textiel: van t-shirts tot bedrijfskleding
t-shirts vanaf 1 exemplaar ook mogelijk

Oude Rijksweg 19, Twello
Tel. 0571-276622
www.klunderzeefdruk.nl

BOUWBEDRIJF GROOT ROESSINK

Enkweg 43 - Voorst - Telefoon: 0575 50 12 72

• Nieuwbouw • Verbouw • Onderhoud • Restauratie • Molenbouw

BOUWEN TUSSEN HEDEN EN VERLEDEN

RIWA
Print & design

- ontwerp/dtp/webdesign
- kopiëren zw/w en kleur
- grootformaat zw/w en kl
- textielbedrukking
- inbinden studiemateriaal
- lamineren klein en groot
- print je eigen behang
- pop-up doek incl. display

Van Ghentstraat 25 | 7391 CR TWELLO | T 0571-271104
F 0571-273432 | E info@riwa-copy.nl | I www.riwaprintendesign.nl

Het ontbrekende puzzelstukje voor al uw print- en inbindwerk

Bakker Bril Voorst

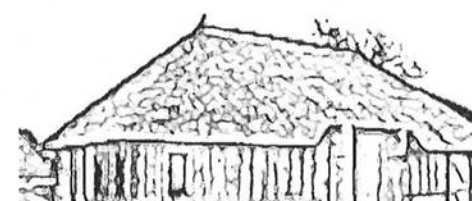
Het ruim twee eeuwen oude pand van bakker Bril is nog steeds (na enkele verbouwingen) in gebruik. Het pand staat op de monumentenlijst.

De bakkerij bestaat meer dan 150 jaar en zoon Paul is de 5e generatie Bril.

Het bedrijf is tegenwoordig uitgebreid met een koffie/theeschenkerij waar fietsers en wandelaars een welkome pauze kunnen houden. De bakkerij is geregeld doel van excursies. Er gaan dan steevast eigen-gemaakte producten mee naar huis. Op de foto uit 1960 gaat de bakker met de bestelauto op weg om brood te bezorgen.

Op de foto uit 1960 gaat de bakker met de bestelauto op weg om brood te bezorgen.

Hof van Twello

Rijksweg 17a - 7391 MH Twello

Tel. 0571-270014

www.hofvantwello.nl

Voor Catering en Blote Voetenpad:

06-12635320

Geopend:

Wo. van 13.00 tot 17.00 uur

Do. en vr. van 10.00 tot 17.00 uur

Za. van 10.00 tot 16.00 uur

Van 1 mei tot 1 nov. ook op zondag geopend

Lekker | | **Lokaal**

Al meer dan 800 jaar wordt er geboerd op de grond waar nu Hof van Twello gevestigd is. En dat niet zonder reden. In de bodem bevinden zich leem en oerlagen die het waterhoudend vermogen van de grond verhogen. En dat was veel waard in een tijd zonder beregeningsinstallaties. Nog steeds profiteren wij van deze bodemeigenschap. Onze wijngaard bijvoorbeeld groeide zeer voortvarend weg, en ook onze groenten, kleinfruit en boomgaarden hebben elk seizoen baat bij deze prima grond. Het bewijs leveren wij elke week in onze streekwinkel waar niet alleen onze eigen producten maar ook die van andere ambachtelijke producenten uit de streek te koop zijn. Van karnemelk tot geitenkaas, van hertenvlees tot de heerlijkste biefstukken. Ook voor al uw catering staan wij klaar! Informeer hier eens naar: passievoorpuur@hofvantwello.nl

Elke dag een streekmenu